

Rights of minors in court proceedings

1. Pravna i poslovna sposobnost maloljetnika

U skladu s francuskim pravom maloljetnici mlađi od 18 godina nemaju pravnu ni poslovnu sposobnost. Pri ostvarivanju njihovih prava moraju ih zastupati pravni zastupnici (obično njihovi roditelji). Maloljetnici moraju sudjelovati u svim odlukama koje se na njih odnose i koje utječu na njih, ovisno o njihovoj dobi i sposobnosti rasuđivanja.

2. Pristup prilagođenim postupcima

Za predmete koji uključuju maloljetnike odgovorno je specijalizirano osoblje, posebno specijalizirani suci suda za maloljetnike. Uprava za sudsku zaštitu mladih (*Protection judiciaire de la jeunesse*) i ovlaštene udruge mogu intervenirati tijekom postupaka koji uključuju maloljetnike.

Zakonom je propisano da maloljetnik može pokrenuti spor protiv svojih roditelja. U tom slučaju neovisna osoba može biti imenovana kao *ad hoc* administrator.

U kaznenim stvarima maloljetnici imaju pravo savjetovati se s odvjetnikom bez dopuštenja roditelja. Pravna pomoć pruža se besplatno. Odvjetnici se smatraju prvom točkom pristupa informacijama te maloljetnicima pružaju potporu i zaštitu. Odvjetnici mogu zatražiti da se presuda donese na zatvorenoj sjednici, da maloljetnik bude smješten tako da ne vidi optuženu osobu, da se bilo koji dodatni liječnički pregled zamijeni pregledom spisa te da se ne provedu određene istražne radnje (npr. suočavanje).

– **Ako je maloljetnik tuženik ili stranka u postupku** te dođe do povrede nekog od njegovih prava, postupak ili pritvor mogu se poništiti. Maloljetnici (stariji od deset godina) mogu se zadržati u pritvoru pod nadzorom posebno osposobljenih stručnjaka u objektima rezerviranim za maloljetnike.

– **Ako je maloljetnik svjedok** u postupku, suci i službenici kriminalističke policije moraju uzeti u obzir njegovu ranjivost. Maloljetnici mlađi od 16 godina ne moraju polagati prisegu pred sudom.

– **Maloljetnici koji su žrtve dobivaju posebnu zaštitu.** Nadalje, ako je maloljetnik tužitelj u građanskom postupku, može zahtijevati naknadu pretrpljene štete. Ako je osuđeni počinitelj nesolventan, žrtva može dobiti naknadu od **jamstvenog fonda** (ovisno o okolnostima), Odbora za naknadu štete žrtvama kaznenih djela (CIVI) i/ili Službe za pomoć pri naplati naknade žrtvama kaznenih djela (SARVI).

U građanskim stvarima maloljetnike općenito mora zastupati njihov pravni zastupnik. U slučaju sukoba interesa između maloljetnika i njegovih roditelja imenuje se administrator. Roditelji imaju rok od 15 dana za podnošenje žalbe protiv imenovanja administratora.

U određenim situacijama zakonom je izričito propisano da maloljetnici mogu djelovati samostalno (posebno kada je riječ o ugroženim maloljetnicima u pogledu pomoći u rehabilitaciji, zahtjevima za davanje izjave pod prisegom radi utvrđivanja roditeljstva, zahtjevima za emancipaciju te zahtjevima za utvrđivanje državljanstva stranih maloljetnika bez pratnje).

3. Zakoni i mjere za skraćivanje rokova u predmetima koji uključuju maloljetnike

U kaznenim stvarima javni tužitelj može naložiti neposredno pojavljivanje maloljetnika pred sudom za maloljetnike kako bi se osiguralo da se sudska rasprava održi u roku od deset dana do dva mjeseca. Taj je postupak moguć samo ako ispitivanje činjenica više nije potrebno, kada je riječ o određenim kaznenim djelima i ovisno o dobi maloljetnika i predviđenoj kazni. Nadalje, ranijim pojavljivanjem omogućuje se javnom tužitelju da naloži održavanje rasprave pred sudom za maloljetnike u roku od jednog do tri mjeseca.

U građanskim stvarima ne postoji posebna odredba za ubrzanje prvostupanjskog postupka u predmetima koji uključuju maloljetnike, ali ako je protiv odluke suda za maloljetnike podnesena žalba, zakonom je propisano da se predmet rješava po hitnom postupku.

4. Posebni mehanizmi i postupci za pružanje potpore djeci te najbolji interes djeteta

Interesi maloljetnika središnje su pitanje u sudskim postupcima koji uključuju djecu. U zakonu se često navodi da suci svoje odluke moraju obrazložiti na temelju osnovnih kriterija zaštite interesa djece. Moraju uzeti u obzir obiteljsku, socijalnu i ekonomsku situaciju djeteta te izraženo mišljenje. Međutim, ne postoje protokoli ili smjernice u kojima je utvrđen najbolji interes djeteta.

U kaznenim stvarima regionalne vlasti upozoravaju pravosudno tijelo kada je riječ o djetetu koje je žrtva zlostavljanja ili se pretpostavlja da je žrtva zlostavljanja. Ako je maloljetnik žrtva seksualnog zlostavljanja, javni tužitelj mora odmah obavijestiti suca za maloljetnike i zatražiti pružanje pomoći u rehabilitaciji.

Obveze čuvanja profesionalne tajne ne primjenjuju se u slučajevima zlostavljanja ili zanemarivanja maloljetnika. Različita kaznena djela čije su žrtve maloljetnici imaju dulje rokove zastare koji počinju teći nakon što žrtva postane punoljetna. Sudske rasprave koje uključuju maloljetnika kao optuženu osobu moraju se održavati na zatvorenim sjednicama. Objavljivanje sadržaja sudskih rasprava zabranjeno je.

Kada je riječ o građanskim stvarima, ako je maloljetnik ugrožen, sudac za maloljetnike odgovoran je za pružanje pomoći u rehabilitaciji. Nadalje, Građanskim zakonikom daju se široke ovlasti sucima za maloljetnike koji moraju voditi „posebnu brigu o zaštiti interesa djece“.

5. Izvršenje odluka koje se odnose na maloljetnike

U kaznenim stvarima roditelji i odvjetnik maloljetnika izravno su uključeni u provedbu svake mjere. Sudac za maloljetnike ili istražni sudac u fazi istrage može naložiti niz mjera (za maloljetnike u dobi od 10 do 18 godina: mjere smještaja u odgojnu ustanovu, probacijske mjere, naknadu štete, dnevne aktivnosti; za maloljetnike u dobi od 13 do 18 godina: istražni zatvor, sudski nadzor te kućni pritvor uz elektronički nadzor).

Sud za maloljetnike može u presudi naložiti predaju maloljetnika u dobi od 10 do 18 godina njihovoj obitelji, naknadu štete, odgodu s rokom kušnje, dnevne aktivnosti, mjere smještaja u odgojnu ustanovu ili sudsku zaštitu. Za maloljetnike u dobi od 13 do 18 godina sud može izdati i ukor ili upozorenje, naložiti naknadu štete, dnevnu aktivnost (koja se za maloljetnike u dobi od 16 do 18 godina sastoji od rada za opće dobro), probacijske mjere ili sudsku zaštitu.

Maloljetnicima u dobi od 10 do 18 godina mogu se izreći sljedeće kazne: zabrana odlaska na određena mjesta, zabrana sastajanja s određenim osobama, smještaj u odgojnu ustanovu i, u krajnjem slučaju i za **maloljetnike starije od 13 godina**, kazna zatvora (u odjelu za maloljetnike centra za pritvor ili u ustanovi za maloljetne prijestupnike; moraju biti prisutni specijalizirani odgojitelji).

Kada je riječ o građanskim stvarima, odluke o roditeljskoj odgovornosti, naknadi za uzdržavanje ili zaštiti ugroženih maloljetnika odmah su izvršive. Ovisno o sposobnosti rasuđivanja maloljetnika, u većini slučajeva roditelji moraju izvršiti presudu. U slučaju sukoba s roditeljima i u predmetima u kojima sud prethodno nije već odlučio o tom pitanju (npr. imenovanjem skrbnika), administrator će biti odgovoran za izvršenje mjera u interesu maloljetnika.

6. Posvojenje

Posvojenje uključuje nekoliko faza: dobivanje odobrenja, uparivanje i povezivanje djeteta i posvojitelja te pravni postupak kojim se uspostavlja odnos roditelj-dijete. U Francuskoj postoje dvije vrste posvojenja: jednostavno posvojenje (zadržavanje izvornog odnosa roditelj-dijete) i potpuno posvojenje (samo za djecu mlađu od 15 godina: zamjena izvornog odnosa roditelj-dijete odnosom s posvojiteljima).

U oba je slučaja nadležan Visoki sud (*Tribunal de Grande Instance*), a posvojenje se može odobriti samo ako je to u interesu maloljetnika. Maloljetnici stariji od 13 godina moraju pristati na posvojenje.

[Pravosuđe prilagođeno djeci u Francuskoj](#) (749 Kb)

Posljednji put ažurirano: 30/07/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.